

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 330/2019-57

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť mesta Stará Ľubovňa, Obchodná 1, Stará Ľubovňa, IČO 00 330 167, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mgr. Štefan Rybovič, s. r. o., Budovateľská 36, Stará Ľubovňa, v mene ktorej koná advokát Mgr. Štefan Rybovič, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 102/2018 z 29. mája 2019 vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania a takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti mesta Stará Ľubovňa **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť mesta Stará Ľubovňa, Obchodná 1, Stará

Lubovňa, IČO 00 330 167 (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 102/2018 z 29. mája 2019 (ďalej aj „napadnutý rozsudok/napadnuté rozhodnutie“) vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol žalovanou stranou v spore o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, v ktorom Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 5 C 245/2013 z 12. februára 2018 rozhodol tak, že žalobu zamietol a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie okresného súdu napadol žalobca v zákonnej lehote odvolaním.

Krajský súd napadnutým rozsudkom o odvolaní žalobcu rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a nepriznal stranám náhradu trov odvolacieho konania. Svoje rozhodnutie v súvislosti s výrokom o trovách odvolacieho konania odôvodnil tým, že s ohľadom na výsledok odvolacieho konania žalobca nemá právo na náhradu trov a žalovaný, teda sťažovateľ, si náhradu trov odvolacieho konania nežiadal priznať.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že krajský súd napadnutým rozsudkom vo výroku o nepriznaní trov odvolacieho konania porušil jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa názoru sťažovateľa v zmysle platnej právnej úpravy všeobecné súdy majú povinnosť rozhodnúť o veci samej, ale aj povinnosť rozhodnúť o trovách konania: *„Platí teda premisa, že právo na náhradu trov konania vzniká zo zákona a nemožno ho strane uprieť len preto, že si ho neuplatnila.“* Aj pre rozhodovanie odvolacieho súdu platí zásada, že súd rozhoduje o nároku na náhradu trov konania bez návrhu a podstatný je spôsob, ako odvolací súd rozhodol o opravnom prostriedku: *„Vo všeobecnosti, ak odvolací súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej, ako aj rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, rozhodne len o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, t.j. o nároku na náhradu trov konania, ktoré vznikli v súvislosti s podaním opravného prostriedku v odvolacom konaní.“*

Podľa sťažovateľa je napadnuté rozhodnutie krajského súdu v súvislosti s trovami odvolacieho konania neodôvodnené a arbitrárne, pretože krajský súd nesprávne interpretoval § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Keďže sťažovateľ mal v súdnom spore plný úspech, mala sa mu priznať aj celá náhrada trov konania. Na podporu svojej argumentácie poukázal na viaceré rozhodnutia ústavného súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo Mesta Stará Ľubovňa, so sídlom Obchodná č. 1, Stará Ľubovňa, IČO: 00 330 167, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie Rozsudkom Krajského súdu v Prešove, zo dňa 29.05.2019, sp. zn.: 2 Co/102/2018, porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove, zo dňa 29.05.2019, sp. zn.: 2 Co/102/2018, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Mestu Stará Ľubovňa, so sídlom Obchodná č. 1, Stará Ľubovňa, IČO: 00 330 167, priznáva náhradu trov konania v sume 346,26 EUR... ktorú je Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť na účet Advokátskej kancelárie Mgr. Štefan Rybovič, s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 330/2019-15 zo 7. novembra 2019 ju podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

II.

Vyjadrenie odporcu a replika sťažovateľa

6. Ústavný súd podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde predložil prijatú ústavnú sťažnosť účastníkom konania na vyjadrenie a podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde

účastníkov konania vyzval na oznámenie, či v prejednávanej veci súhlasia s upustením od ústneho pojednávania.

7. Predsedníčka krajského súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadrila k ústavnej sťažnosti prípisom sp. zn. Spr 657/19 z 27. decembra 2019, v ktorom uviedla, že sa nestotožňuje s dôvodnosťou podanej ústavnej sťažnosti a považuje ju za neopodstatnenú. Podľa jej názoru krajský súd konal v medziach svojej právomoci, jeho úvahy napísané v odôvodnení napadnutého rozhodnutia vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické a majú oporu v obsahu spisového materiálu. S odkazom na obsah zákonného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy predsedníčka krajského súdu uviedla, že napadnuté rozhodnutie vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania je zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne, a preto nie je dôvod na vyslovenie porušenia označeného základného práva sťažovateľa, pričom poukázala aj na konštantnú judikatúru ústavného súdu.

K vyjadreniu bolo priložené aj vyjadrenie predsedníčky senátu odvolacieho súdu, ktorá vo veci zopakovala podstatu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu a uviedla, že krajský súd *„pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z tzv. zásady úspechu vo veci, v zmysle ktorej strane, ktorá mala úspech vo veci sa prizná náhrada trov proti strane neúspešnej. Keďže žalovaný náhradu trov odvolacieho konania nežiadal priznať a žalobca vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemal právo na náhradu trov, odvolací súd rozhodol o nepriznaní náhrady trov odvolacieho konania stranám.“*

V uvedenom prípise predsedníčka krajského súdu zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

8. V úvode vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 6. februára 2020, právny zástupca uviedol, že so sťažovateľom netrvajú na prejednaní veci na ústnom pojednávaní, a vyjadril v danej veci súhlas na upustenie od ústneho pojednávania. V reakcii na vyjadrenie krajského súdu právny zástupca sťažovateľa uviedol, že je preňho *„nelogické a nepochopiteľné tvrdenie, že keďže žalovaný náhradu trov odvolacieho konania nežiadal priznať a žalobca vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemal právo na náhradu trov, odvolací súd rozhodol o nepriznaní náhrady trov odvolacieho konania stranám.“*

... Ak Okresný súd Stará Ľubovňa ako súd prvej inštancie III. (tretím) výrokom rozsudku zo dňa 12.02.2018, sp. zn.: 5C/245/2013, rozhodol tak, že žalovaný (sťažovateľ) má proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že výšku trov konania určí súd samostatným uznesením po právoplatnosti veci samej a následne Krajský súd v Prešove ako súd odvolací I. (prvým) výrokom rozsudku zo dňa 29.05.2019, sp. zn.: 2Co/102/2018, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, tak podľa nášho názoru nikto rozumne uvažujúci nemôže pochybovať o tom, že žalovaný (sťažovateľ) mal úspech v rozsahu 100 % aj v odvolacom konaní.“.

V ďalšom vyjadrení právny zástupca sťažovateľa zopakoval argumenty uvedené v odôvodnení ústavnej sťažnosti a poukázal na tie isté rozhodnutia ústavného súdu a najvyššieho súdu na podporu svojej argumentácie.

Na záver vyjadrenia právny zástupca navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy „a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa Čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“ boli napadnutým rozsudkom krajského súdu porušené, aby ústavný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 533,88 €.

9. O prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde bola listom z 12. februára 2020 upovedomená aj zúčastnená osoba, t. j. žalobca [REDACTED].

Vyjadrenie zúčastnenej osoby bolo ústavnému súdu doručené 3. marca 2020. Zúčastnená osoba vo vyjadrení vyjadrila súhlas s napadnutým rozhodnutím krajského súdu v časti o trovách konania, ktoré je v tejto časti síce odôvodnené stroho, ale podľa jej názoru dostatočne, a nevedie k záveru o porušení označeného základného práva na súdnu ochranu. Podľa názoru zúčastnenej osoby je podaná ústavná sťažnosť nepresvedčivá, sťažovateľ cituje príslušné ustanovenia ústavy a Civilného sporového poriadku bez toho, aby ich akýmkoľvek spôsobom dával do súvislosti s namietaným porušením základného práva. Taktiež cituje judikatúru, ktorá má potvrdzovať jeho právny názor bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom konkretizoval, akým spôsobom sa dané rozhodnutia vzťahujú na predmetnú vec. Navyše citované rozhodnutia najvyššieho súdu vychádzajú z odlišnej

právnej úpravy, ktorá bola obsiahnutá v Občianskom súdnom poriadku a nie je totožná s právnou úpravou Civilného sporového poriadku. Pokiaľ ide o citované rozhodnutia ústavného súdu a najvyššieho súdu, tieto podľa názoru zúčastnenej osoby riešia odlišnú problematiku vo vzťahu k náhrade trov konania a na danú vec nie sú aplikovateľné. Zúčastnená osoba odkázala na ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu o trovách konania a zastáva názor, že v danej veci nejde o výnimočný excés v postupe krajského súdu a záveroch napadnutého rozhodnutia. Na základe toho navrhuje ústavnú sťažnosť odmietnuť.

10. Ústavnému súdu bol 10. marca 2020 doručený list právneho zástupcu sťažovateľa označený ako „*Vyjadrenie a vyčíslenie trov právneho zastúpenia advokátom sťažovateľa*“, v ktorom uviedol, že sťažovateľ mu doručil tri znalecké posudky, ktorých predmetom je určenie hodnoty nehnuteľností, v konaní o ktorých určenie vlastníckeho práva bolo rozhodnuté aj napadnutým rozsudkom krajského súdu, pričom „*hodnota týchto nehnuteľností je agregovane vo výške: 1.529.038,-EUR*“.

Následne právny zástupca sťažovateľa s poukazom na viaceré ustanovenia vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a po vyčíslení trov právneho zastúpenia z hodnoty predmetu konania (už uvedenej ceny nehnuteľností, pozn.) za celkove štyri právne úkony tam vymenované upravil petit ústavnej sťažnosti tak, že žiada, aby ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 13 964,56 €.

11. Ústavný súd 6. mája 2020 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa v lehote 14 dní od doručenia výzvy, vyjadril k stanovisku zúčastnenej osoby. Po uplynutí určenej lehoty právny zástupca sťažovateľa doručil 29. mája 2020 ústavnému súdu svoje vyjadrenie, v ktorom v podstatnom uviedol, že sa v plnom rozsahu „*pridržiavame našich predchádzajúcich písomných podaní...*

Nadalej zotrývame na našom právnom názore, že odôvodnenie napadnutého rozsudku Krajského súdu v Prešove pokiaľ ide o trovy odvolacieho konania, nie je dostatočné.

Pokiaľ v našej ústavnej sťažnosti citujeme ustanovenia určitých právnych predpisov, tie sa týkajú, resp. súvisia s právnou kvalifikáciou.

Ďalej trváme na našom právnom názore, že základné právo sťažovateľa... Rozsudkom Krajského súdu v Prešove, zo dňa 29.05.2019, sp. zn.: 2Co/102/2018, boli porušené a citovaná judikatúra, vrátane judikatúry Ústavného súdu Českej republiky, ktorá potvrdzuje tento právny názor je aplikovateľná aj na aktuálnu procesnoprávnu úpravu, konkrétne ustanovenia Civilného sporového poriadku... keďže sa jedná o elementárne postuláty ochrany ústavnosti.

Nesúhlasíme s tvrdením zúčastnenej osoby, výklad § 396 ods. 1 v spojení s ustanoveniami § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ktorý poskytol Krajský súd v Prešove podľa nás predstavuje výklad contra legem a nie je možné ho považovať za ústavne akceptovateľný.“.

12. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava

13. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti.

Podľa druhého odseku každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má minimálne práva uvedené pod písm. a) až e) tohto ustanovenia.

17. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

IV.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

18. Z petitu prijatej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý

je neodôvodnený a arbitrárny, keďže mu v rozpore s § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP nepriznal nárok na trovy odvolacieho konania.

19. Ústavný súd sa pred vlastným meritórnym prieskumom napadnutého rozsudku krajského súdu musel vysporiadať s podaním sťažovateľa doručeným mu 6. februára 2020. V tomto podaní sťažovateľ okrem repliky k vyjadreniu krajského súdu z 27. decembra 2019 navrhol „rozšíriť“ petit ústavnej sťažnosti tak, aby ústavný súd rozhodol okrem vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj o porušení jeho práva *„na spravodlivé súdne konanie podľa Čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“*.

20. Ústavný súd poukazuje na to, že v konaní pred ústavným súdom sa vylučuje možnosť navrhovateľa meniť predmet konania vymedzený v uznesení o prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (II. ÚS 55/98, I. ÚS 6/02, I. ÚS 157/02). V tejto súvislosti vzhľadom na to, že v uznesení č. k. II. ÚS 330/2019-15 zo 7. novembra 2019 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu navrhovaného vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako to sťažovateľ formuloval v petite ústavnej sťažnosti, pri meritórnom prerokovaní predloženej ústavnej sťažnosti neprihliadal už ústavný súd na podanie sťažovateľa doručené ústavnému súdu 6. februára 2020 v časti vyslovenia aj porušenia práva na spravodlivé súdne konanie (kde navyše absentuje konkrétne ustanovenie príslušného článku dohovoru, pozn.).

21. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

22. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany,

t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania, a preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

23. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy; napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

24. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

25. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy,

ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

26. Ústavný súd nespochybňuje, že za určitých okolností možno k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy dôjsť aj v súvislosti s námietkami sťažovateľov smerujúcimi proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu o náhrade trov súdneho konania. Vo všeobecnosti však platí, že rozhodnutie o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 192/2014, II. ÚS 137/2018).

27. Na druhej strane ústavný súd vyslovil, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov. V tom sú vyjadrené atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by, vychádzajúc z uvedeného, mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, I. ÚS 119/2012, III. ÚS 151/2013 a pod.).

28. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej

republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej a platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

29. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05).

30. Uvedené zásady súvisiace s odôvodnením súdneho rozhodnutia, vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti a prístupu ústavného súdu k posudzovaniu porušenia základných práv rozhodnutím všeobecného súdu o náhrade trov súdneho konania, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, a preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľom napadnutú časť rozsudku krajského súdu.

31. Úlohou ústavného súdu bolo preskúmať, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli v prípade sťažovateľa dodržané a či sa náležité posúdenie jeho veci odrazilo v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní relevantných otázok, teda aj v náležitom odôvodnení napadnutého rozhodnutia o trovách odvolacieho konania.

32. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu v spojení s priebehom súdneho konania vo veci sťažovateľa, sťažnostnou argumentáciou, ako aj obsahom vyjadrenia krajského súdu k ústavnej sťažnosti a stanoviskom sťažovateľa k tomuto vyjadreniu sústredil svoju pozornosť na posúdenie možnosti porušenia označeného základného práva sťažovateľa v príčinnej súvislosti s nedostatočným (nesprávnym) či arbitrárnym odôvodnením napadnutej časti rozsudku krajského súdu a nesprávnou aplikáciou § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP v konaní o nároku na náhradu trov odvolacieho konania.

33. Krajský súd v odôvodnení napadnutej časti rozsudku uviedol, že o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, a konštatoval, že s ohľadom na výsledok odvolacieho konania žalobca nemá právo na náhradu trov a žalovaný, teda sťažovateľ, náhradu trov tohto štádia konania nežiadal priznať.

34. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že krajský súd v ňom síce stručne, ale napriek tomu dostatočne jasne vysvetlil svoj postoj k spornej otázke priznania nároku na náhradu trov odvolacieho konania s poukazom na jeho ne/uplatnenie sťažovateľom v rámci odvolacieho konania. Aplikácia príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku je preto v danom prípade podľa názoru ústavného súdu odôvodnená ústavne konformným spôsobom (dostatočne a relevantne). Krajský súd v napadnutom rozhodnutí vyjadril právny názor, ktorý nemožno považovať za arbitrárny. Ústavný súd ho tiež nehodnotí ako ústavne spochybniteľný. Aj keby totiž bol názor ústavného súdu opačný v porovnaní s názorom krajského súdu, pri danej podobe odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu a pri už konštatovanej pozícii všeobecných súdov ako „pánov zákonov“ nedovoľuje ústavnému súdu jeho ústavou založená oddelenosť od sústavy všeobecného súdnictva právny názor krajského súdu revidovať.

35. V jednej línii rozhodovacej činnosti všeobecných súdov pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, ktorú ústavný súd identifikoval, všeobecné súdy priznávajú náhradu trov odvolacieho konania úspešnej strane bez toho, aby sa zaoberali tým, či si úspešná strana trovy uplatnila (napr. rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11 Co 147/2018 z 15. júna 2018; rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12 Co 83/2019 z 23. januára 2020; rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 14 CoKR 4/2019 z 28. marca 2019; rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 14 Cob 212/2019 z 30. januára 2020).

36. V rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa však objavuje aj prístup, ktorý v prejednávanej veci zvolil krajský súd v napadnutom rozhodnutí. Podľa tejto judikatúry odvolacie súdy priznávajú náhradu trov odvolacieho konania strane, ktorá mala v spore

úspech, ak si tieto trovy v rámci odvolacieho konania aj uplatnila (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11 Co 16/2019 z 26. apríla 2019; rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11 Co 221/2019 z 18. decembra 2019; uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 13/2017 zo 14. februára 2017; rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25 Co 527/2015 z 22. februára 2017; uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 CoZm 15/2017 zo 17. januára 2018; uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 240/2019 z 31. októbra 2019; uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 45/2018 z 28. februára 2018).

37. Ústavný súd vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa o nesprávnej právnej interpretácii § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP považuje za potrebné zopakovať svoj ustálený právny názor, podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov, a tak suplovať poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 574/2013, III. ÚS 400/2015).

Keďže ústavný súd v prípade napadnutého rozhodnutia krajského súdu prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľa založenú na poukaze na iné obdobné rozhodnutia ústavného súdu a najvyššieho súdu za spôsobilú na to, aby na jej základe bolo možné toto uznesenie hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

V tomto smere možno iba prisvedčiť konštatovaniu zúčastnenej osoby, že sťažovateľom uvedené rozhodnutia citované v ústavnej sťažnosti vychádzajú z odlišnej právnej úpravy, ktorá po zmenách právnych predpisoch v civilnom súdnictve nie je totožná s právnou úpravou Civilného sporového poriadku, a na danú vec nie sú aplikovateľné.

38. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu nedošlo v rámci námietok sťažovateľa k porušeniu označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto rozhodol tak, že ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

39. Keďže ústavný súd nevyhovel ústavnej sťažnosti v časti namietaného porušenia sťažovateľom označeného základného práva, nevyhovel ani návrhu sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu z 29. mája 2019 a na náhradu trov konania (§ 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde *a contrario*).

40. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu